

GIÁ TRỊ VẠCH THỜI ĐẠI CỦA CÁCH MẠNG THÁNG MƯỜI

LẠI NGỌC HẢI^(*)

Cách đây 90 năm, ngày 7/11/1917 (tức ngày 25 Tháng Mười, theo lịch Nga), một cuộc cách mạng xã hội do chính đảng của giai cấp vô sản Nga, đứng đầu là V.I.Lenin- lãnh tụ thiên tài của giai cấp vô sản Nga và giai cấp vô sản thế giới, lãnh đạo, đã nổ ra và giành thắng lợi. Giai cấp công nhân và nhân dân lao động Nga đã vùng dậy đập tan bộ máy thống trị của giai cấp bóc lột lập nên nhà nước kiểu mới - chính quyền Xô Viết, một hình thức của nhà nước chuyên chính vô sản, khẳng định trên thực tế tính đúng đắn của học thuyết Marx về cách mạng vô sản và chuyên chính vô sản. Thắng lợi của cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa đầu tiên trong lịch sử nhân loại mang ý nghĩa vạch thời đại đối với xã hội loài người- thời đại quá độ từ chủ nghĩa tư bản lên chủ nghĩa xã hội trên phạm vi toàn thế giới.

Đánh giá về tầm vóc và giá trị của Cách mạng Tháng Mười có lẽ không có sự diễn đạt nào xác đáng hơn nhận xét bất hủ của Chủ tịch Hồ Chí Minh: “Giống như mặt trời chói lọi, Cách mạng Tháng Mười chiếu sáng khắp năm châu, thức tỉnh hàng triệu người bị áp bức, bóc lột trên Trái đất. Trong lịch sử loài người chưa từng có cuộc cách mạng nào có ý nghĩa to lớn và sâu xa như thế” (1, T.12, tr.300). Lịch sử nhân loại, từ khi xuất hiện giai cấp và đấu tranh giai cấp,

đã có nhiều cuộc cách mạng xã hội do các giai cấp bị áp bức, bóc lột tiến hành nhằm tự giải phóng, nhưng duy nhất chỉ có Cách mạng Tháng Mười mang giá trị vạch thời đại.

Giá trị vạch thời đại của Cách mạng Tháng Mười đối với đời sống nhân loại là ở chỗ nó đã *thức tỉnh giai cấp công nhân, lao động và nhân dân các dân tộc bị áp bức đứng lên đấu tranh, mở ra con đường giải phóng không chỉ cho giai cấp công nhân, mà còn mở ra con đường cho sự giải phóng toàn thể loài người*. Lịch sử nhân loại đã chứng kiến, sau sự kiện chính trị vĩ đại ở nước Nga mùa đông năm 1917 không lâu, dưới ánh sáng của cuộc cách mạng đó, hàng loạt cuộc cách mạng xã hội đã liên tiếp nổ ra ở những nước khác nhau và ở nhiều nơi cách mạng đã giành thắng lợi. Chỉ riêng ở châu Á đã có nhiều nước giành được độc lập: Ấn Độ, Indonesia, Myanmar, Srilanka, Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Triều Tiên... Trong xu hướng bùng nổ của dòng thác cách mạng ấy, có một cuộc cách mạng xã hội đã nổ ra ở một nước phương Đông xa xôi và lạc hậu, cách xa nước Nga Xô Viết hàng ngàn cây số và cũng đã giành được thắng lợi. Đó là cuộc cách mạng của nhân dân

(*) Đại tá, PGS., TS. Viện Khoa học xã hội và nhân văn quân sự.

Việt Nam diễn ra vào Tháng Tám năm 1945 - cuộc cách mạng đã chứng minh rằng, đối với một dân tộc thuộc địa, dưới hai tầng áp bức nặng nề của đế quốc, phong kiến vẫn có thể tiến hành cách mạng thắng lợi khi nó được soi sáng bởi những giá trị của Cách mạng Tháng Mười.

Đánh giá về tầm vóc của Cách mạng Tháng Tám, Văn kiện Đại hội Đảng lần thứ III viết: “Cách mạng Tháng Tám là cuộc cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân oanh liệt nhất của mấy chục triệu nhân dân nước ta. Nó xóa bỏ chính quyền nhà nước của thực dân và phong kiến, lập ra nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, là nhà nước độc lập dân chủ thật sự của nhân dân, mở ra kỷ nguyên mới trong lịch sử phát triển của nước ta. Thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám là thành công rực rỡ của cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc vô cùng anh dũng gần một trăm năm của nhân dân ta. Đó là thắng lợi của chủ nghĩa Marx-Lenin ở Việt Nam, là thắng lợi của đường lối cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân đúng đắn do Đảng ta vạch ra và lãnh đạo nhân dân cả nước thực hiện” (2, tr.19).

Chính Cách mạng Tháng Mười đã đưa chủ nghĩa Marx - Lenin đến với Việt Nam, giúp dân tộc Việt Nam tìm thấy con đường cách mạng đúng đắn để tự giải phóng; giúp giai cấp công nhân Việt Nam lập ra được đội tiên phong của mình, để 15 năm sau đội tiên phong đó đủ bản lĩnh và kinh nghiệm lãnh đạo toàn thể dân tộc Việt Nam đứng lên làm cuộc cách mạng long trời lở đất mùa thu năm 1945 và giành thắng lợi.

Ngược dòng lịch sử, trở lại diễn biến của đời sống chính trị thế giới ở nửa đầu thập niên 40 của thế kỷ trước, chúng ta sẽ có sự nhìn nhận khách quan, đúng

đắn và toàn diện về những chân giá trị của Cách mạng Tháng Mười đối với thắng lợi của cách mạng Việt Nam được biểu hiện ở thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám.

Giữa những năm 40 của thế kỷ XX, trong lúc Quân đội và Nhân dân Xô Viết đang cùng với các lực lượng dân chủ trên thế giới đẩy mạnh các hoạt động toàn diện nhằm đánh đổ chủ nghĩa phát xít, thì ở xứ Đông Dương dân tộc Việt Nam đang rên xiết trong cảnh “một cổ hai tròng”. Cuộc sống đọa đầy của người dân nô lệ đã thúc đẩy đội tiên phong của giai cấp công nhân Việt Nam, tiến hành những hoạt động không mệt mỏi để xây dựng lực lượng cách mạng và khi thời cơ đến, kiên quyết chớp thời cơ phát động toàn dân tộc đứng lên tự giải phóng, góp phần làm sáng tỏ những nhận định của V.I. Lenin về tính chất vạch thời đại của Cách mạng Tháng Mười: “Nhân loại đang vứt bỏ hình thức cuối cùng của chế độ nô lệ”, để “bước vào chế độ tự do chân chính” (3, T.29, tr.330).

Cuộc Cách mạng Tháng Tám năm 1945 của nhân dân Việt Nam nổ ra và giành thắng lợi rực rỡ, đưa đến sự ra đời của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Lần đầu tiên ở khu vực châu Á, nơi tàn tích của chế độ phong kiến còn hết sức nặng nề và sự bóc lột tàn bạo của chủ nghĩa thực dân đè nặng lên đời sống xã hội, một nước thuộc địa nhỏ bé đã vùng đứng lên giành chính quyền từ tay phát xít Nhật, trở thành một nhà nước công nông do đội tiên phong của giai cấp công nhân lãnh đạo, chấm dứt ách thống trị gần một trăm năm của chủ nghĩa đế quốc, đánh sụp chế độ phong kiến, chủ động góp phần vào sự phát triển và thế tiến công của lực lượng cách mạng thế giới.

Đó là hành động cách mạng sáng

tạo vĩ đại về sự vận dụng chủ nghĩa Marx- Lenin, là sự phát triển những giá trị đích thực của Cách mạng Tháng Mười, làm tỏa sáng những tư tưởng vĩ đại của Cách mạng Tháng Mười trong điều kiện lịch sử mới, đưa cách mạng Việt Nam tới một bước ngoặt quyết định, góp phần đẩy nhanh quá trình tan rã của chế độ thực dân và sự thống trị của nó trên thế giới.

Đánh giá về Cách mạng Tháng Tám, Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng, "Cách mạng Tháng Tám đã lật đổ nền quân chủ mấy mươi thế kỷ, đã đánh tan xiềng xích thực dân gần 100 năm, đã đưa chính quyền lại cho nhân dân, đã xây nên tảng cho nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà, độc lập, tự do, hạnh phúc" (4, T.6, tr.160). Nhận định ấy đã nói lên đầy đủ ý nghĩa lịch sử, tầm vóc và những giá trị nhân văn của Cách mạng Tháng Tám. Đồng thời Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng luôn gắn những thành công của Cách mạng Tháng Tám nói riêng và những thành công của cách mạng Việt Nam nói chung dưới ánh sáng của Cách mạng Tháng Mười.

Đã 9 thập kỷ trôi qua từ Cách mạng Tháng Mười, trong khoảng thời gian dài đó, đời sống chính trị thế giới đã có những biến đổi. Sau thời kỳ cao trào khởi đầu từ sau Cách mạng Tháng Mười năm 1917 đến giữa thập kỷ 70 của thế kỷ trước với những thắng lợi vang dội của ba dòng thác cách mạng; từ thập kỷ 80 trở lại đây, phong trào cách mạng thế giới đã gặp những khó khăn, những tổn thất và đang ở bước thoái trào. Tình hình đó đã làm biến dạng những mảng màu sắc trên cho bản đồ chính trị thế giới. Kể từ sau Cách mạng Tháng Mười, đây là thời kỳ phong trào cách mạng thế giới có những mất mát đau xót nhất với sự sụp đổ của chủ nghĩa xã hội ở Liên

bang Xô Viết và các nước Đông Âu. Đây cũng được coi là sự kiện để lại những chấn động sâu sắc nhất trong đời sống chính trị thế giới và phong trào cộng sản. Nhân sự kiện này, kẻ thù của chủ nghĩa xã hội đã tung ra không ít lời lẽ cay độc và những luận điệu xấu xa nhất, một mặt chúng phủ định tính tất yếu của Cách mạng Tháng Mười; mặt khác trắng trợn xuyên tạc những giá trị đích thực do thắng lợi của cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa đầu tiên trên thế giới đem lại, mưu toan xóa đi những ấn tượng cao đẹp đã hằn sâu trong đời sống tinh thần nhân loại tiến bộ về một cuộc cách mạng mà nhờ có thắng lợi của nó đã có trên một tỷ người được sống trong độc lập tự do. Chúng lớn tiếng lặp lại những luận điệu cũ rích được gióng lên từ nửa thế kỷ trước nhưng tân trang lại cho phù hợp với hoàn cảnh mới. Nào là sự sụp đổ của Liên bang Xô Viết đồng nghĩa với việc xóa bỏ những "sai lầm" lịch sử, nào thắng lợi của Cách mạng Tháng Mười chỉ là một thắng lợi "mang tính ngẫu nhiên", thậm chí là một thứ "tai nạn lịch sử". Chúng coi sự sụp đổ của Liên Xô, đồng nghĩa với việc chứng minh tính chất trái quy luật của những cuộc cách mạng xã hội do các đảng cộng sản, công nhân và các lực lượng tiến bộ lãnh đạo diễn ra sau đó sớm muộn cũng sẽ sụp đổ theo như một sự phản ứng dây chuyền.

Nhưng họ đã lầm bời thực tiễn cuộc sống đã không diễn ra như những ý muốn chủ quan và những ý đồ đen tối của họ. Sự sụp đổ của Liên bang Xô Viết không mấy may chứng tỏ tính chất lỗi thời của những lý tưởng cách mạng xã hội chủ nghĩa mà Cách mạng Tháng Mười đã biến nó thành hiện thực, sự sụp đổ đó cũng không làm mất đi ý nghĩa lịch sử và giá trị vạch thời đại mà

Cách mạng Tháng Mười đã mở ra. Nó chỉ nói lên những sai lầm trong sự tìm kiếm mô hình thích hợp để hiện thực hóa những tư tưởng vĩ đại của Cách mạng Tháng Mười và một sự phản bội lý tưởng đó ở những người có trách nhiệm với đất nước và nhân dân Xô Viết. Có một điều mà tất cả những kẻ mưu toan phủ định ý nghĩa lịch sử của Cách mạng Tháng Mười không hiểu và do những giới hạn của hệ tư tưởng tư sản họ đã không bao giờ hiểu được rằng sức sống trường tồn, những giá trị cao đẹp của Cách mạng Tháng Mười là những giá trị mang ý nghĩa thời đại. Vì vậy, sự sụp đổ của chủ nghĩa xã hội ở Liên Xô đã không gây ra hiệu ứng dây chuyền dẫn đến sự sụp đổ của tất cả các nước xã hội chủ nghĩa khác như những kẻ chống chủ nghĩa xã hội mong đợi, những giá trị của Cách mạng Tháng Mười vẫn tỏa sáng.

Dưới ánh sáng của những tư tưởng Cách mạng Tháng Mười, cách mạng Việt Nam đã và đang bước đi những bước đầy tự tin trong sự nghiệp đổi mới, những gặt hái của dân tộc Việt Nam dưới sự lãnh đạo của Đảng, khiến bạn bè gần xa hết lòng ca ngợi và khâm phục, toàn thể nhân dân Việt Nam tăng thêm niềm tin vào sự lãnh đạo của Đảng, vào thắng lợi của sự nghiệp đổi

mới, vào tính đúng đắn của con đường đã lựa chọn.

Rõ ràng, cho dù thời thế có những đổi thay, nhưng giá trị vạch thời đại của Cách mạng Tháng Mười vẫn tỏa sáng, những tư tưởng vĩ đại của cuộc cách mạng đó vẫn sẽ là ngọn cờ vẫy gọi, là ánh sáng soi đường đối với phong trào cách mạng thế giới mãi mãi về sau. Thực tiễn sinh động về sức sống và ý nghĩa của những cuộc cách mạng xã hội nổ ra sau Cách mạng Tháng Mười, trong đó có Cách mạng Việt Nam, chứng minh tính đúng đắn của chân lý khách quan đó. Toàn thể dân tộc Việt Nam tiếp tục vững bước tiến lên nguyên bảo vệ, phát triển và làm phong phú thêm những giá trị cao đẹp của Cách mạng Tháng Mười.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Hồ Chí Minh, toàn tập. H.: Chính trị quốc gia, 2000.
2. Văn kiện Đại hội III. Tập I. Ban Chấp hành Trung ương Đảng Lao động Việt Nam xuất bản, tháng 9/1960.
3. Lênin, toàn tập. H.: Sự thật, 1971.
4. Hồ Chí Minh, toàn tập. H.: Chính trị quốc gia, 2000.